

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
לשכה רפואית

פרטי החוזר:

תאריך: י"ד טבת, תשפ"א
29 דצמבר, 2020
חוזר נכות 2010
חוזר ועדות 10.2020
חוזר לשכה רפואית 415/08/2020
חוזר שיקום 5/2020

נושא: נכות כללית

תת נושא: אנשים בעלי דיספוריה מגדרית (Gender Dysphoria)

שם החוזר: נוהל טיפול בתביעות לקצבת נכות כללית של אנשים בעלי דיספוריה מגדרית (Gender Dysphoria)

תאריך תחולה: ממועד פרסום חוזר זה

תכני החוזר:

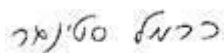
- 2..... מטרת החוזר
- 2..... פתח דבר
- 3..... הוראות לביצוע
- 6..... רשימת תפוצה

תודה רבה לד"ר יהודה ששון ולמרלית הר ציון על ריכוז ההנחיות וכתובת החוזר!

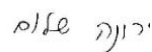
בברכה,

לודמילה אליאסיאן
סגנית מנהלת אגף
גמלאות נכות

כרמל סטינגר
מנהלת אגף שיקום

ירונה שלום
סגנית ראש מינהל
ומנהלת אגף א' ועדות
רפואיות

ד"ר מרק טרגין
מ"מ מנהל לשכה רפואית

להסדיר הטיפול בתביעות לקצבת נכות כללית של אנשים בעלי דיספוריה מגדרית (Gender Dysphoria), באופן שיקל עליהם את תהליך השינוי ויסייע להם להשתקם ולהשתלב בחברה באופן מיטבי.

פתח דבר

דיספוריה מגדרית (Gender Dysphoria) מוגדרת כמצב בו קיימת אי הלימה בין המגדר בו חי האדם לבין המגדר בו הוא/יא נולד/ה (טרנסג'נדר/ית).

במסגרת הפעילות המקצועית השוטפת של מינהל הגמלאות ולשכה הרפואית, נדרשנו לסוגיית הטרנסג'נדרים. בהקשר לכך, נערכה עבודת מטה שבחנה את ההיבטים המשמעותיים הנגזרים משינוי המגדר ובעיקר השלכותיהם על הנוגעים בדבר וסביבתם. כחלק מעבודת המטה, נפגשנו עם נציגי קהילת האנשים בעלי דיספוריה מגדרית.

המשקל הרב ניתן לנגזרים הגופניים, הנפשיים והשיקומיים, כמפורט להלן:

1. חשיפה למגוון בעיות חברתיות, בריאותיות ונפשיות, לעיתים סבל מאפליה, בריונות והתעללות.
2. חוסר עורף משפחתי וקורת גג.
3. הידרדרות לזנות, סמים ואלכוהול.
4. שקיעה במצב של דיכאון, לחץ נפשי, פוטנציאל גבוה לאובדנות ביחס לאוכלוסייה הכללית וכן חוסר טעם בחיים.
5. נטילת הורמונים, תרופות לשיכוך כאבים, הפחתת לחצים, מניעת דכדוך.
6. ניתוחים שונים, חלקם מורכבים ועם סיכון לסיבוכים.
7. הדרה חברתית, סביבתית ותעסוקתית.

כתוצאה מכל אלה, הם חווים קושי להשתלב בשוק העבודה אך לא תמיד נמצאים זכאים לקצבת נכות. כדי להקל על אנשים אלה, לאפשר להם להשתקם ולהשתלב בחברה באופן מיטבי, ולתת להם מענה מידי, הוחלט:

- א. לשלם להם קצבת נכות מלאה **למשך שנתיים ממועד תחילת הטיפול הייעודי** (הורמונלי או כירורגי). בתום השנתיים, ייבדק מצבם הרפואי והתפקודי בהתאם לנהלים שהיו עד כה לגבי אוכלוסייה זו (ע"פ חוזר נכות מס' 1988 וחוזר המנהל הרפואי מס' 401/2014).
- ב. כפי שצוין לעיל, תהליך השינוי המגדרי הוא ממושך וכרוכים בו ניתוחים רבים והשפעות בריאותיות ייחודיות. במהלך תקופה זו יוצע לאנשים להתחיל בתהליך שיקום, בין אם פרטני ובין אם בתוכנית טרום שיקום ייעודית שתיתן מענה לצרכים הייחודיים שלהם.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

א. תשלום קצבת נכות מלאה למשך שנתיים ממועד תחילת הטיפול הייעודי

לאור האמור לעיל ובהתחשב במשך הזמן הנדרש להשלמת השינוי המגדרי, הוחלט לאשר לאנשים בעלי דיספוריה מגדרית זכאות זמנית לתקופה של שנתיים ממועד תחילת הטיפול הייעודי (הורמונלי או כירורגי).

☒ בתביעה ראשונה, חוזרת לאחר דחיה או בתביעה להחמרה למקבל קצבה חלקית:

1. התובעת/ת/תציין על גבי טופס התביעה שמדובר בדיספוריה מגדרית ופקיד יציין זאת על גבי התיק. אם לא צוין בטופס התביעה, פקיד / רופא מנתב יציין על גבי התיק או בהערות במערכת תבל שיש התייחסות לכך במסמכים המצורפים.
2. ניתן לצרף לטופס התביעה מסמך רפואי, חוו"ד פסיכיאטר, סיכומי אישפוז וכד'. המסמך צריך להעיד על כך שמדובר בדיספוריה מגדרית וכי התובעת/ת התחילה/ה תהליך טיפול הייעוד לשינוי המין. כמו כן ניתן לצרף חוו"ד מפורטת של עו"ס מטפל.
3. רופא מוסמך יקבע נכות רפואית זמנית בשיעור 40% בגין סעיף 34 (א), לשנתיים ממועד תחילת טיפול הייעודי לשינוי המין, בין אם מדובר בטיפול הורמונלי ובין אם – בכירורגי, ללא נוכחות התובעת/ת. ההחלטה הראשונית על הנכות הזמנית תתקבל בסניף המטפל ע"י רופא הסניף המורשה לבצע ועדות על סמך מסמכים (ללא נוכחות התובעת/ת). בתום הנכות הזמנית ייערך דיון בוועדות במרכזים בהם הרופאים קיבלו הכשרה ייעודית.
4. בחוו"ד לעניין כושר השתכרות, יציין הרופא המוסמך: אובדן כושר מלא עקב דיספוריה מגדרית, לתקופת הנכות הרפואית שנקבעה (לשנתיים).
5. פקיד תביעות יקבע דרגה מלאה לתקופה זו.

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
לשכה רפואית

6. במקרים בהם:

- רופא מוסמך סבור שלתובעת יש נכות רפואית ואובדן כושר לתקופת הרטרו וכן בהתאם למצבו/ה הנפשי והפיסי ניתן לקבוע לו/ה נכות רפואית מזכה ואובדן כושר לשנתיים ממועד הוועדה. ע"פ החוק והתקנות, ניתן לקבוע זכאות עד שנה רטרו מיום הגשת התביעה, ועד שנתיים עתידיות מיום הוועדה;
- רופא מוסמך סבור שלתובעת יש נכות רפואית יציבה שמשליכה על אובדן כושר השתכרות לצמיתות;
- רופא מוסמך בסניף המטפל מתקשה לאמוד את תקופות הזכאות.

הטיפול יעבור לאחד מארבעת המרכזים בהם הרופאים הוכשרו לטיפול באנשים עם דיספוריה מגדרית (תל-אביב, ירושלים, חיפה, או באר-שבע). רופא פסיכיאטר במרכז יבדוק המסמכים ויבחן את האפשרות לקבל החלטה ללא נוכחות. באם לא תהיה אפשרות כזו, התובעת יוזמן/תוזמן לוועדה בנוכחות.

7. מבוטחים/ות שעברו את הטיפולים הייעודיים לפני מספר שנים ולא ניתן לשלם להם/ן תשלום רטרואקטיבי מעבר ל- 12 חודשים למפרע לפי סעיף 296(א), ייבדקו במרכזים בהתאם להשלכות של שינוי המין על מצבם/ן הנפשי והפיסי, כל מקרה לגופו.

☒ בתום זמניות:

1. התובעת/ת/יתבקש להעביר לביטוח לאומי מסמכים רפואיים עדכניים, חו"ד עדכנית של הפסיכיאטר המטפל ו/או חו"ד מפורטת עדכנית של עו"ס או פסיכולוג.
2. התיק יסומן בצורה בולטת ויועבר לאחד המרכזים בסניפים שהוכשרו לטיפול באנשים עם דיספוריה מגדרית ע"פ בקשת המבוטח/ת. באם המבוטח/ת מעדיף/ה שהוועדה תתקיים בסניף מגוריו/ה יש לאפשר זאת.
3. מצבו/ה הרפואי והתפקודי של המבוטח/ת ייבדק בהתאם לנהלים שהיו עד כה לגבי אוכלוסייה זו. קביעת אחוזי הנכות הרפואית תהא על פי השלכות של תהליך שינוי המין בכל מקרה לגופו של עניין. סעיפי הליקוי שיקבעו על-פי ספר המבחנים הם:
 - סעיף 35 לתקופת הטיפולים הכירורגיים (ניתוחים והחלמה).
 - סעיף 34(א) לפי מצבו/ה הנפשי של המבוטח/ת ובהתאם לדרגת החומרה הרגשית אותה הוא/יא חווה - רמת הדיספוריה, מצוקה, חוסר שביעות רצון ואי-נעימות.
 - כל סעיף אחר ע"פ הליקויים הקיימים, בין אם מדובר בהשלכות של שינוי המין (כמו נכות אורולוגית) ובין אם מדובר בליקויים שאינם קשורים לשינוי המין.

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
לשכה רפואית

☒ **הוועדות הרפואיות** ימשיכו להתנהל בארבעה מרכזים בהם הרופאים הוכשרו לכך:

- תל אביב
- ירושלים
- חיפה
- באר-שבע

ערים – ב-3 מרכזים:

- תל אביב
- ירושלים
- באר-שבע

ב. בדיקת זכאות לשיקום מקצועי

1. בכל תביעה של טרנסג'נדר/ית, עם תום הטיפול בתביעה, פקיד תביעות נכות יעביר את התיק לפקיד שיקום עם הסבר כי מדובר בדיספוריה מגדרית וכי יש לזמנו לבדיקת זכאות לשיקום מקצועי.
2. פקיד שיקום יצור קשר טלפוני עם המבוטח, יזמנו לפגישה ויבחן עימו את אפשרויות השיקום השונות.
3. במידה שהמבוטח מעוניין להתחיל בתהליך שיקום, ימלא טופס תביעה ויתחיל בתהליך השיקום המקצועי.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
לשכה רפואית

רשימת תפוצה

מר מאיר שפיגלר – מנכ"ל הביטוח הלאומי
גב' אורנה וורקוביצקי – סמנכ"ל גמלאות
ד"ר יהודה ששון – לשכה רפואית
ד"ר ראובן גולדשמידט – אחראי נכות כללית, לשכה רפואית
מנהלי סניפים
מנהלי סניפי משנה
רופאים מחוזיים
רופאי סניף ורופאים מומסכים
מנהלי תחום גמלאות
סגני מנהלי תחום גמלאות
מנהלי תחום ועובדי שיקום
מנהלי מחלקות, ממונים ופקידי תביעות נכות, שירותים מיוחדים, ילד נכה וניידות
מנהלי ועובדי מחלקות ועדות רפואיות
מנהלי ועובדי מרכזי השירות
מנהלי המוקד הטלפוני
מנהלי דלפק

[לחזרה לתוכן העניינים](#)